

ДЪРЖАВНА ФИЛАХАРМОНИЯ-РУСЕ

K 78/P 95

120000869153

K 753. 2

U 78
pg 5

РУСЕНСКА ФИЛХАРМОНИЯ
посител на орден "Червено знаме на труда"

Сезон 1989 - 1990 г.

= О т к р и в а н е н а с е з о н а =

посветено на Международния ден на музиката -
1 октомври

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000869153

Диригент

А Л И П И Н А Й Д Е Н О В

Солист

Г Е О Р Г И Б А Д Е В

цигулка,

Лауреат на Димитровска награда

ИЧ8415

29 септември - петък - 19,30 ч. - Дом на културата

ПРОГРАМА

.I.

- К.ИЛИЕВ - "Очите на нощта"
- Б.БАРТОК - Концерт за цигулка и оркестър № 2
- Allegro non troppo
 - Andante tranquillo
 - Allegro molto

.II.

- К.НИЛСЕН - Симфония № 5
- Tempo giusto
 - Allegro non troppo
 - Allegro
 - Andante
 - Allegro

x x x

В навечерието на IX Национален преглед на симфоничните оркестри Международният ден на музиката – 1 октомври придобива смисъла на една своеобразна равнотежа и самооценка. За Русенската филхармония периодът между двата прегледа се оказа изключително богат и плодотворен. Нещо повече – превърна се в сериозен и значим етап от артистичното израстване на института, открояващ се със своята активност и целенасоченост.

Авторитетните награди от предишния национален преглед през 1984 година /награда за най-добро изпълнение на крупно съвременно произведение и първа награда за диригентско майсторство на главния художествен ръководител и главен диригент Алипи Найденов /не само укрепиха самочувствието и престижа на оркестъра, но заедно с това му дадоха и нов солиден тласък в израстването. Несъмнено една от кулминациите бе тържественото честване на 40 годишнината от основаването на института, предизвикало широк и силен обществен резонанс. Удивителна активност за този петгодишен период и на полето на големите национални и международни форуми – "Софийски музикални седмици", "Декемврийски музикални вечери", прегледа "Нова българска музика" – със смели и оригинални репертоарни предложения, "провокиращи" заглавия, премиерни находки и открития! Като че ли наистина ръководството на Русенската филхармония успя да разшири обичайните представи за редовата ни концертна дейност. Така през последните години чувствително се обнови и актуализира облика на "Зимни музикални вечери" – не без активната творческа подкрепа на нашите партньори от комбинат "Гаврил Генов" в Русе. Така се роди и уникалният по своя замисъл интеграл на Бетховеновото оркестрово наследство. Любопитни и интригуващи идеи освежиха и останалата част от сезонните прояви на оркестъра...

Впрочем, панорамата е твърде впечатляваща и съвсем не е случаен фактът, че именно в този период Русенската филхармония стана носител на Голямата награда на ОБНС в Русе за 1986 година. А неотдавна излезе и поредната ѝ грамофонна плоча със запис на Симфония № 6 от К.Чайковски – последната записана творба на големия български творец!

Нека допишем този кратичък портрет и с традиционните "летни сезони" на Русенската филхармония в Италия – защото те са също част от този необикновен и буен творчески кипнеж. Работата с личности като Карло Мария Джулини, Геннадий Рождественски, Катя Ричарели, Юрий Башмет е не само умножаване на опита – тя е и артистичен импулс, и защитен престиж...

Така пристъпва днес Русенската филхармония към новия си творчески сезон и към най-близкото си изпитание – IX Национален преглед, на който тя ще се представи с програмата от концерта тази вечер.

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ

/1924 - 1988/

"ОЧИТЕ НА НОЩТА"

Не случайно тази оркестрова пиеса е включена в програмата на Русенската филхармония за прегледите. Написана през 1987г., тя е изпълнена за първи път в Русе под диригентството на Алипия Найденов. Композицията е последната завършена оркестрова творба на Константин Илиев. Заглавието ѝ е "взаимствано" от едноименната графика на художника Стоимен Стоилов. Но нека не бързае да гледаме на тази майсторска в своя лаконизъм и експресия творба на К. Илиев като на обикновена музикална илюстрация – макар, че "рисуният" ѝ е действително като че ли графичен. Интроспективната дълбочина на тази музика напомня по-скоро своеобразна философска "притча". Не бих се наела да сравнявам двамата творци, но и близостта им в случая е очевидна. Откриваме я в интереса към духовното, към "живота" на онези крехки и неприкосновени зони на човешкото съзнание, доловими само в мигове на откровение и самота. И все пак, как добре се вписва казаното за творчеството на Стоилов в интелектуалните прозрения на Константин Илиев и неговата последна оркестрова композиция – "...да открива под преходните карнавални одеяния неизменно голата, самотно зъзнеща, разпъвана на кръст от безнадеждни пориви и страхове човешка същина. Съчувствието към нея, болката и ужасът от внезапните ѝ застрашителни превъплъщения пронизват всички графики на Стоимен Стоилов – циклите "Метаморфози на страха", "Бестнирий", "Сънят на гладнатора"... Навсякъде – една и съща фигура... Вечният човек, разкъсван от дуализма на своята природа... В единение в единоборство със света и себе си..."

БЕЛА БАРТОК

/1881 - 1945/

КОНЦЕРТ ЗА ЦИГУЛКА № 2

"В повечето случаи се счита, че преди всичко Шьонберг и Стравински са отговорни за онзи прелом, който става в европейската музика след Дебюси. Но аз мисля, че Барток — наред с Шьонберг и Стравински, най-пълно представя музикалната революция от този период. Барток не е така бляскав като Стравински, не е и така догматичен като Шьонберг, но от тримата вероятно именно той е онзи задълбочен музикант, чиято еволюция е най-прогресивна. Тези мисли принадлежат на Артур Онегер и не зависи дали носят някакво пристрастие или не, Барток наистина си остава един от класиците в музиката на XX-тото столетие.

"Колкото по-зрял става — казва Барток в едно от малкото си американски интервюта, толкова по-силно усещаш стремежа си към просто та, към по-пестеливо използване на изразните средства. Само в зрелите години ние постигаме онази точна мяра, онази златна среда, която позволява да изразим напълно нашата собствена индивидуалност. "Късните творби на Бела Барток — "Контрасти", Дивертименто за струнен оркестър, Музика за струнни ударни и челеста, Втория цигулков концерт, Концертът за оркестър — са може би най-красноречивото доказателство за търсените от зрелия творец чистота и свършенство.

Вторият цигулков концерт е завършен през 1938 год. Новата творба на Барток е удивително свежа и твърде необичайна в широтата и изисканата линия на мелодическото си начало — особено в изразителната бартокова лирика на солиращата партия. Първоначално концертът е замислен като тема с вариации. Но големият унгарски цигулар Золтан Секеи, комуто Барток посвещава поредната си концертна

творба, убеждава композитора да избере все пак традиционната тричастна форма. Така се раждат епично-песенната Първа част, лирико-фантастичното "Анданте" /една от най-красивите страници на изисканата бартокова лирика/ и енергичният, жанрово-подвижен финал на концерта. И все пак, очевидно е че Барток не се отказва и от вариационността. Така например Втората част на концерта представлява един голям вариационен цикъл – протяжна и удивително одухотворена "песен" в духа на "парландо рубато" с шест свободни вариации, а Финалът – една свободна и виртуозно измислена "игра" върху темите от Първата част на концерта.

КАРЛ НИЛСЕН
/1865 – 1931/
СИМФОНИЯ № 5

Името на големия датски композитор Карл Нилсен е известно на малцина. Но в действителност, за времето си той е бил една от най-влиятелните и авторитетни фигури сред духовния елит на Дания. А днес авторът на шест симфонии, две опери, три инструментални концерта и редица оркестрови пьеси с право е считан за един от класиците на датската музикална култура – така както Григ за Норвегия, или Сибелиус за Финландия.

Несъмнено връх в творчеството на Нилсен е неговата Пета симфония, завършена в края на 1921 год. – по мащаби и формат на симфоничната концепция тя може да бъде сравнявана само с най-високите достижения на европейския симфонизъм от това време. Предвкусвайки като че ли нейния успех, сам композиторът пише: "Завърших новата си симфония! Струва ми се, че в нея съм постигнал почти всичко към което съм се стремил в живота си – във всеки случай по-добро сега не мога да напиша...!"

Наричат я предвестник на т.н. "симфонии за войната и мира". Създадена в първите години след войната, творбата действително носи в себе си страховитите и нерешими конфликти на своето време – как странно напомня дългото и зловещо остианато от Първата част на тази разтърсваща инструментална драма образите на "нашествието" от Ленинградската симфония на Шостакович! Поразителна асоциация! И все пак, драмата в музиката на Петата нилсенова симфония има особена окраска. Практически симфонията е двучастна и този "едър" план на структурата придава особена епичност на повествованието – независимо от честата или дори контрастна смяна на почти "кинематографично" разположените сцени и картини.

Симфонията е изпълнена за първи път в България през есента на 1987 г. от Русенската филхармония, под диригентството на Алипи Найденов.

